

A E ARBEJDERBEVÆGELSENS ERHVERVSRÅD

Nulvækst koster dyrt

Tema: Nulvækst i det offentlige forbrug

Nulvækst koster dyrt

Tema: Nulvækst i det offentlige forbrug

Udgivet af**AE - Arbejderbevægelsens Erhvervsråd****Reventlowsgade 14, 1. sal****1651 København V.****Telefon: 33 55 77 11****E-mail: ae@ae.dk****www.ae.dk**

Ansvarshavende redaktør

Direktør **Lars Andersen**

Redaktion

Kommunikationschef **Mikkel Harboe** - Kommunikationsmedarbejder **Sarah Steinitz**

Forfattere

Senioranalytiker **Jens Sand Kirk** - Senioranalytiker **Lars Foldspang** - Chefanalytiker **Erik Bjørsted** - Chefanalytiker**Frederik I. Pedersen**Omslag og layout: **Jan Rasmussen - Tombola**

Indhold

Forord

TEMA: NULVÆKST KOSTER DYRT

1 DEL	Nulvækst er en besparelse og koster tusindvis af job	5
	Finansministeriet: Nulvækst koster 32.000 offentlige stillinger	6
	Derfor koster nulvækst offentligt ansatte	7
	Nulvækst vil især koste kvindeligt ansatte og øge gennemsnitsalderen	8
	Nulvækst risikerer at forlænge krisen og spænde ben for uddannelse og forskning	9
	Nulvækst er en besparelse	11
2 DEL	Nulvækst koster offentlige kernetropper	12
	Sundhedsvæsenet bliver hårdt ramt af nulvækst	13
	Nulvækst koster job i hver enkel kommune i Danmark	15
	Nulvækst er en nedskæring	20
3 DEL	Nulvækst vil også koste private job eller give lavere løn	21
	Mange private arbejdspladser afhænger af det offentlige	22
	Nulvækst koster 5.800 private job og ringere vilkår for virksomheder	23
	Nulvækst vil koste i lønningsposen	24
	Selv med skattelettelser er der udsigt til lavere løn	26
	Nulvækst: Færre private job eller mindre løn	27
4 DEL	Nulvækst rammer børnefamilier, ufaglærte, ældre og fattige	28
	Nulvækst rammer de 10 pct. fattigste over syv gange hårdere end de rigeste	29
	Den fattigste del af befolkningen må betale for nulvækst	31
	De ufaglærte rammes hårdest	32
	Særligt børn og ældre må holde for	32
	Nulvækst har en skæv fordeling	33

Forord

Nulvækst har været til debat siden partiet Venstre i 2012 proklamerede, at de vil indføre nulvækst i det offentlige forbrug. Umiddelbart lyder nulvækst harmløst, men der er faktisk store konsekvenser af at indføre nulvækst. Det koster dyrt.

Økonomer på tværs af organisationer, universiteter og ministeriet er enige om, at nulvækst er en besparelse og vil koste offentlige job. Ifølge Finansministeriet vil nulvækst i det offentlige forbrug koste 20 mia. kroner frem mod 2020 og 32.000 færre offentligt ansatte i forhold til det planlagte.

Fordelt på serviceområder betyder nulvækst 8.000 færre job inden for sundhedsvæsenet. Samtidig vil børnepasning og ældrepleje mm. skulle spare godt 10.000 ansatte, undervisningsområdet godt 6.000 ansatte, mens forsvar, politi mm. vil skulle skære 2.000 job. Finansministeriet påpeger desuden, at vi med nulvækst risikerer at svække den økonomiske genopretning oven på krisen samt vores velstand på længere sigt – særligt hvis besparelserne falder inden for uddannelse, forskning og udvikling.

Foruden de offentlige job, der skal spares i scenariet med nulvækst, står også 6.000 private arbejdspladser på spil. Flere private virksomheder leverer nemlig varer og ydelser til det offentlige, og nulvækst vil derfor også ramme private job. I alt vil nulvækst således koste knap 38.000 arbejdspladser i Danmark.

Politisk har flere fra oppositionspartierne lagt op til, at besparelsen fra nulvækst skal anvendes på skattelettelser. Dermed er deres forhåbning, at det vil skabe flere private arbejdspladser. Men selv med hvis man bruger alle pengene på at lette bundskatten, vil konsekvensen være lavere lønfremgang for den enkelte.

Endelig vil nulvækst have nogle fordelingsmæssige konsekvenser. Det vil vende den tunge ende nedad. De grupper, som især benytter den offentlige service, er naturligt nok dem, der vil blive hårdest ramt. Således er det især børnefamilier, ufaglærte, ældre og fattige, der vil mærke konsekvensen af nulvækst hårdest. De 10 procent fattigste vil få reduceret deres forbrug af offentlig service mere end syv gange så meget som de 10 procent rigeste. Samtidig vil pensionister og familier med børn opleve en væsentlig større reduktion af forbrugsmuligheder end familier uden børn.

Nulvækst koster dyrt uanset om man måler på arbejdspladser, løn eller fordeling. Det er da også et legitimt ønske at vil indføre nulvækst. Konsekvenser skal bare lægges åbent frem.

1 KAPITEL

Nulvækst er en besparelse og koster tusindvis af job

Beregninger fra Finansministeriet viser, at nulvækst er en besparelse i milliardklassen i den offentlige sektor. Nulvækst vil betyde 20 mia. kr. mindre og 32.000 færre offentligt ansatte frem mod 2020 i forhold til det planlagte. Særligt mange kvinder i den offentlige sektor vil blive ramt af nulvækst, og gennemsnitsalderen i det offentlige vil stige. Med nulvækst risikerer vi desuden at forlænge den økonomiske krise, forstærke uligheden og spænde ben for øget uddannelse, udvikling og forskning.

Siden Venstre i 2012 proklamerede, at partiet ville indføre nulvækst i det offentlige forbrug, har der i den offentlige debat hersket noget forvirring om, hvad konsekvenserne af nulvækst helt præcist vil være. Betyder nulvækst nedskæringer i velfærd? Vil det føre til en reduktion i antallet af offentligt ansatte? – I givet fald hvor mange?

Økonomer på tværs af banker, universiteter, tænketanke og ministerier er enige om, at nulvækst vil føre til færre offentligt ansatte. Det er der bred enighed om.¹

⓪ Der er bred enighed om, at nulvækst vil koste offentlige job

I Finansministeriets sidste opdaterede 2020 forløb forventes den offentlige beskæftigelse at stige med 8.750 personer i 2020. Samtidig viser svar fra Finansministeriet, at nulvækst vil koste 32.000 offentligt ansatte. Nulvækst i sig selv vil dermed betyde 23.250 færre offentlige stillinger. Det fremgår af tabel 1.

⓪ Nulvækst vil koste 32.000 offentlige stillinger

	Ændring i antal 2015-2020
Regeringen (personer)	+8.750
Nulvækst (personer)	-23.250
Forskel	32.000

Kilde: AE på baggrund af Finansministeriets opdaterede 2020-forløb – grundlag for udgiftsloft 2018, august 2014 samt Finansudvalget FIU Alm. del 62

¹ <http://www.b.dk/nationalt/topoekonomer-saar-ny-tvivil-om-loekkes-nulvaekst>

Nulvækst fra 2015 vil ifølge Finansministeriet betyde, at spare 32.000 offentligt ansatte i forhold til, hvad der er lagt op til i S-R-regeringens plan.

Finansministeriet: Nulvækst koster 32.000 offentlige stillinger

På baggrund af forskellige spørgsmål fra Folketinget har Finansministeriet regnet på, hvad konsekvenserne af nulvækst vil være. Finansministeriet er bl.a. blevet bedt om at undersøge, hvad effekten på det offentlige forbrug vil være, hvor mange offentligt ansatte det vil koste at indføre nulvækst fra 2015, og hvordan nedskæringerne vil ramme inden forskellige serviceområder samt på tværs af køn.²

Nulvækst er en besparelse på 20 mia. kr. i forhold til det planlagte

I beregningerne har Finansministeriet sammenholdt nulvækst-scenariet med en vækst i det offentlige forbrug på i gennemsnit 0,6 procent om året frem mod 2020, som der er lagt op til i regeringens konvergensprogram 2014. Ifølge Finansministeriet vil nulvækst fra 2015 reducere det offentlige forbrug med ca. 20 mia. kr. i 2020. Det fremgår af tabel 2.

ⓘ Nulvækst vil reducere det offentlige forbrug med ca. 20 mia. kr. i 2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Offentligt forbrug (milliarder kroner)	-3	-6	-10	-13	-16	-20

Anm.: Beregningerne er baseret på opgørelsen i det hidtidige nationalregnskab (ESA95).
Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet. Finansudvalget FIU Alm. del 51

Nulvækst vil udover en besparelse på 20 mia. kr. også koste tusindvis af offentlige stillinger. I forhold til hvad regeringen planlægger, så koster nulvækst fra 2015-2020 32.000 offentligt ansatte. Omregner man det til fuldtidsansatte, så svarer det til 28.000 offentligt fuldtidsansatte. Det fremgår af tabel 3, der viser besparelsen ved nulvækst på den offentlige beskæftigelse.

ⓘ Nulvækst fra 2015-2020 vil koste 32.000 offentligt ansatte

Nulvækst koster 32.000 offentlige ansatte i forhold til det planlagte

² Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 310-315 af 2. juni 2014, svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 51 af 31. oktober 2014 og svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 62 af 6. november 2014

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Off. beskæftigede (1.000 personer)	-6	-12	-18	-23	-27	-32
Off. beskæftigede fuldtidspersoner (1.000 personer)	-6	-10	-16	-20	-24	-28

Anm.: Beregningerne er baseret på opgørelsen i det hidtidige nationalregnskab (ESA95).

Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet. Finansudvalget FIU Alm. del 52 og 62 2014

Tabel 3 viser netttotal for den offentlige beskæftigelse og er derfor ikke nødvendigvis personer, som skal fyres. Beskæftigelsen ændrer sig år efter år og dækker derfor over bruttobevægelser med nyansættelser, jobskift og afgang til pension. Nulvækst beregnes i forhold til den samlede offentlige beskæftigelse.

Derfor koster nulvækst offentligt ansatte

Det kan umiddelbart virke kontraintuitivt at nulvækst skulle føre til et faldende antal offentligt ansatte. Når økonomer på tværs af organisationer og universiteter alligevel er enige om, at nulvækst vil føre til færre offentligt ansatte, så skyldes det to årsager.

- 1) Den andel af de samlede udgifter til offentligt forbrug der går til køb af varer og tjenesteydelser, det vil sige den såkaldte varekøbskvote, har over de sidste 30 år været stigende. For hver krone det offentligt har brugt på aflønning af de ansatte, er der altså brugt et stadig større beløb på varer og tjenester. Det kan eksempelvis være varer som medicin og IT. Det kan ligeledes være tjenester i form af øget brug af konsulentydelser eller udlicitering af rengøring og kantinedrift. Hvis udviklingen fortsætter, vil nulvækst derfor føre til, at der bliver færre offentligt ansatte i fremtiden end i dag. Til gengæld vil der blive skabt flere private job, der afhænger af det offentlige forbrug.
- 2) Den første effekt forstærkes af, at produktpriserne stiger mindre end lønningerne. Det har de gjort historisk, og det vil også ske fremadrettet. Det er en god ting, for det er ensbetydende med, at der er reallønsfremgang og vækst i økonomien. Imidlertid betyder det også, at der selv med en uændret varekøbskvote vil blive færre offentligt ansatte i fremtiden med nulvækst i det offentlige forbrug.

ⓘ
Økonomer på tværs af organisationer og universiteter er enige om, at nulvækst vil føre til færre offentligt ansatte

I Finansministeriets beregninger er der anvendt en antagelse om at varekøbskvoten vil være konstant fremadrettet. Derfor er det kun den anden effekt der bidrager til, at der ifølge deres beregninger vil være 32.000 færre offentligt ansatte i 2020 med nulvækst.

I Danmark stiller vi krav til, at eksempelvis sundhedsvæsenet er udstyret med nyeste strålebehandlingsteknologi og de bedste medicinalprodukter, og at skolerne er opdateret med interaktive whiteboards, tablets og lignende. Der er ikke noget, der taler for, at kravene til teknologisk udstyr og medicin skulle blive mindre fremadrettet. Det er derfor meget usandsynligt, at udgifterne til varer og tjenesteydelser i den private sektor vil falde i de kommende år eller vil kunne holdes konstant.

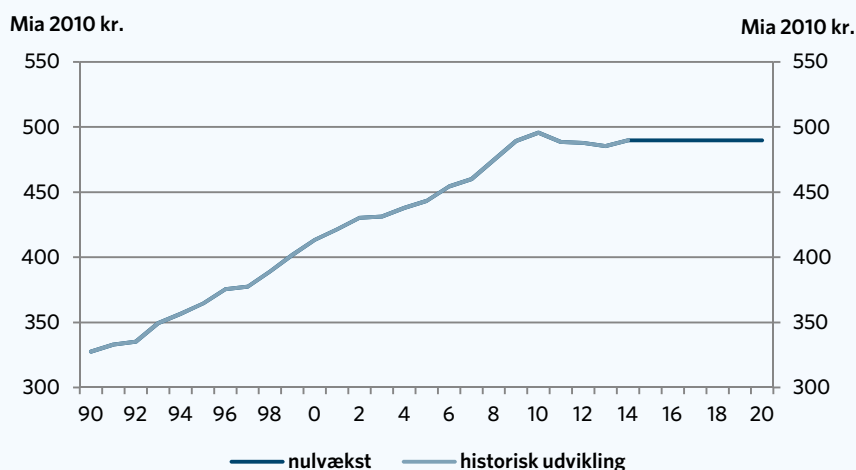

Boks 1. Det offentlige forbrug

Ser man på udviklingen i det offentlige forbrug over de sidste 25 år er det offentlige forbrug øget. I perioden 2010-2014 har der dog været en meget afdæmpet udvikling. Dette kan dog ikke ses uafhængigt af, at Danmark har været igennem den største krise i nyere tid og indførelsen af budgetloven, der har gjort, at bl.a. kommuner har haft et stort underforbrug.

Fremadrettet vil den demografiske udvikling med flere ældre og den forventede positive velstandsudvikling øge kravene til den offentlige service. Derfor vil nulvækst i det offentlige forbrug frem til 2020, som illustreret i figur B1, være et markant brud med den historiske og strukturelle udvikling de sidste 25 år.

Figur B1. Offentligt forbrug i faste priser - de sidste 25 år og frem til 2020 ved nulvækst

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik

Nulvækst vil især koste kvindeligt ansatte og øge gennemsnitsalderen

Ud fra Finansudvalgets spørgsmål om nulvækst har Finansministeriet bl.a. set på, hvordan reduktionen af offentligt ansatte vil fordele sig på køn, og hvordan nulvækst vil påvirke alderssammensætningen i den offentlige sektor.

Som det også fremgik af tabel 3, vil nulvækst frem mod 2020 ifølge Finansministeriet koste 28.000 fuldtidspersoner i det offentlige. Der er langt flere kvinder end mænd ansat i den offentlige sektor, og dermed vil nulvækst alt andet lige koste flere kvindeligt ansatte.

I 2013 er kønsfordelingen i den offentlige beskæftigelse 70 pct. kvinder og 30 pct. mænd.³ Hvis denne relative fordeling mellem mænd og kvinder i det offentlige holder i de kommende år, vil nulvækst betyde 8.000 færre mandligt ansatte og 20.000 færre kvindeligt ansatte i 2020. Det fremgår af tabel 4.

Ⓞ Nulvækst vil betyde 8.000 færre mænd og 20.000 færre kvinder i den offentlige sektor

Tabel 4. Reduktion i offentligt ansatte som følge af nulvækst - fordelt på køn

	Nulvækstscenarie i 2020 (fuldtidspersoner)
Mænd	-8.000
Kvinder	-20.000
Antal offentligt beskæftigede fuldtidspersoner	-28.000

Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet. Finansudvalget FIU Alm. del endeligt svar på spørgsmål 315.

³ Finansministeriet på baggrund af Danmarks Statistiks registerbaseret arbejdsgiverstatistik (RAS).

Finansministeriet har endvidere set på de aldersmæssige forskydninger i den offentlige sektor som følge af nulvækst.

I dag er godt en tredjedel af de offentlige ansatte 50 år eller derover.⁴ Hvert år sker der en betydelig udskiftning i den offentlige sektor – omkring 100.000 personer enten forlader eller får job i det offentlige. En stor del af dem, der tilgår den offentlige sektor er fra de yngre generationer, mens det i højere grad er de ældre personer på arbejdsmarkedet, som afgang.

Nulvækst vil koste 8.000 fuldtidsansatte mænd og 20.000 fuldtidsansatte kvinder i den offentlige sektor

---

Reduktionen af offentligt ansatte som følge af nulvækst vil ske gradvist frem mod 2020 – for eksempel ved at begrænse nyansættelser og lade ældre generationer gå på pension. Hvis man vælger denne form for reduktion i antallet af offentligt ansatte, så vil nulvækst ifølge Finansministeriet *”trække i retningen af en lidt højere gennemsnitsalder blandt de offentligt ansatte”*.⁵

ⓘ Indføres der nulvækst vil det trække i retningen af en højere gennemsnitsalder blandt de offentlige ansatte

Nulvækst risikerer at forlænge krisen og spænde ben for uddannelse og forskning

Foruden de mange beregninger af, hvor meget og hvorledes den offentlige sektor skal ændres, hvis man indfører nulvækst, bemærker Finansministeriet også i sine svar, at nulvækst kan få stor betydning for bl.a. den økonomiske genopretning efter krisen, uligheden i samfundet og investeringer i uddannelse, forskning og udvikling.⁶

Det er Finansministeriets forventning, at dansk økonomi er i en genopretningsfase i 2015 og 2016. Danmark vil altså endnu ikke være oppe i fulde omdrejninger. Hvis man indfører nulvækst i disse år – eller minusvækst, som Liberal Alliance har foreslået – er der en risiko for, at man kommer til at bremse det økonomiske opsving.

ⓘ Nulvækst kan bremse det økonomiske opsving

Som Finansministeriet skriver i et svar: *”Lavere vækst i det offentlige forbrug og navnlig modellen med -1,5 pct. vækst (Liberal Alliances, red.) i det offentlige forbrug indebærer en risiko for at genopretningen efter krisen forsinkes”*.⁷

Et andet aspekt ved nulvækst handler om uddannelse og forskning – og velstand på længere sigt. I Danmark står det offentlige i stor udstrækning for investeringer i uddannelse og forskning. Folkeskoler, gymnasier, erhvervsskoler og universiteter og andre læresteder er i høj grad

---

⁴ Finansministeriets svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 62 (Alm. del) af 6. november 2014.

⁵ Finansministeriets svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 62 (Alm. del) af 6. november 2014.

⁶ Finansministeriets svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 118 (Alm. del) af 8. januar 2014.

⁷ Finansministeriets svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 118 (Alm. del) af 8. januar 2014, side 7.

varetaget i offentligt regi. Når staten investerer i f.eks. højere uddannelsesniveau, bidrager det til at løfte velstanden på lang sigt.

Nulvækst kan bremse den økonomiske genopretning, øge uligheden i samfundet og sænke vores velstand

---

Nulvækst i det offentlige forbrug vil betyde, at staten skal nedskalere den offentlige sektor med 20 mia. kr. frem mod 2020 i forhold til det planlagte. Ifølge Finansministeriet vil besparelser inden for områder såsom offentlig forskning og udvikling, investeringer i højere uddannelsesniveau, mv. have negative effekter på den økonomiske vækst og velstand på længere sigt. Finansministeriet skriver:

ⓘ Nulvækst vil have negative effekter på den økonomiske vækst og velstand på længere sigt

"I fravær af realvækst eller negativ vækst i det offentlige forbrug kan det blive vanskeligere at hæve uddannelsesniveaet som forudsat i den seneste mellem fristede fremskrivning. Hvis ikke uddannelsesniveaet øges som forudsat vil det reducere velstanden per indbygger,". Dertil bemærker Finansministeriet samtidig, at denne reduktion af velstand ikke er indført i nulvækst-beregningerne.⁸

Set i lyset af, at fremtidens arbejdsmarked kalder på mere uddannet arbejdskraft, og at Danmarks internationale konkurrencepotentiale i høj grad er båret af forskning og udvikling, vil det være kritisk at skulle nedrosle områder som uddannelse og forskning som følge af nulvækst.

En sidste væsentlig pointe, som Finansministeriet understreger i svaret på spørgsmål 118 fra januar 2014, drejer sig om de fordelingsmæssige konsekvenser af nulvækst. Finansministeriet har set på, hvordan nulvækst vil påvirke den enkeltes forbrugsmuligheder afhængigt af, hvor på indkomstskalaen man befinder sig.

Offentlige serviceydelser anvendes i overvejende grad af personer i den lavere ende af indkomstfordelingen, derfor vil en reduktion af den offentlige sektor især ramme personer med lav indkomst. Nulvækst vil altså føre til stigende ulighed. Måler man ulighed ved Gini-

ⓘ Fordelingen af nulvækst vil ramme skævt

---

⁸ Finansministeriets svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 118 (Alm. del) af 8. januar 2014, side 9.

koefficienten, vil nulvækst ifølge Finansministeriet medføre en stigning i uligheden på 0,6 procentpoint.⁹ I kapitel 4 dykker vi yderligere ned i de fordelingsmæssige konsekvenser af nulvækst.

Nulvækst er en besparelse

Nulvækst betyder ifølge Finansministeriet, at vi skal spare 20 mia. kr. på den offentlige sektor frem mod 2020 og have 32.000 færre ansatte i forhold til, hvad der er lagt op til i regeringens økonomiske politik.

⓪
Nulvækst koster 20 mia. kr.
og 32.000 offentlige stillinger

Da lidt mere end to tredjedele af de ansatte i det offentlige er kvinder, er det især kvindeligt ansatte der står for skud, hvis der indføres nulvækst, og vi kan samtidig forvente, at gennemsnitsalderen vil stige som følge af færre nyansættelser.

⓪
Nulvækst rammer især
kvinderne

Derudover risikerer vi med nulvækst i det offentlige forbrug at forlænge den økonomiske krise, at forstærke uligheden og at spænde ben for vores ambitioner om øget uddannelse, udvikling og forskning, der er en af Danmarks styrker i den internationale konkurrence.

⓪
Nulvækst kan forlænge
krisen, øge uligheden og
sænke vores velstand

⁹ Finansministeriets svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 118 (Alm. del) af 8. januar 2014, side 8.

2 KAPITEL

Nulvækst koster offentlige kernetropper

Nulvækst vil koste 32.000 ansatte i den offentlige sektor frem mod 2020 i forhold til det planlagte. Fordeler man disse personer på serviceområder, vil nulvækst koste 10.300 ansatte inden for børnepasning og ældrepleje samt 8.000 ansatte inden for sundhed. Nulvækst vil betyde, at kommunerne skal spare 15.500 job og regionerne ca. 7.000 job. Samtlige kommuner skal med nulvækst spare millionbeløb og spare på antallet af ansatte i forhold til det planlagte.

Den offentlige sektor i Danmark varetager centrale serviceområder. Børnepasning, ældrepleje og sygehusvæsen er i vid udstrækning offentlige anliggender ligesom uddannelse, forskning, politi og forsvar.

Som det blev vist i del 1, er økonomer på tværs af tænketanke, universiteter, ministerier enige om, at nulvækst reelt er en nedskæring i den offentlige sektor og antallet af offentligt ansatte.

ⓘ
Økonomer på tværs af tænketanke, universiteter, ministerier enige om, at nulvækst reelt er en nedskæring

Det interessante spørgsmål er imidlertid, hvor der skal skæres, når den offentlige sektor skal på slankekur. Er det sundhedsvæsenet, børnepasningen eller uddannelsesområder, der skal skrues ned for?

I det følgende er der set på, hvordan nulvækst vil ramme de enkelte serviceområder. Beregningerne bygger på en proportional fremskrivning af den offentlige sektor. Det vil sige, at det er antaget, at de forskellige serviceområder (f.eks. uddannelsesområdet, politiet og sundhedsvæsenet) udgør samme andel af den offentlige sektor i 2020, som de gør i dag. Det er samme metode Finansministeriet lægger til grund for deres beregninger.¹⁰

Endvidere er der regnet på, hvor mange job kommuner og regioner skal spare ved nulvækst. Dette er ligeledes gjort ud fra en antagelse om, at det offentlige forbrug i kommuner og regioner fordeler sig på samme måde, som det gør i dag (en proportionel fremskrivning).

¹⁰ Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 315 af 2. juni 2014

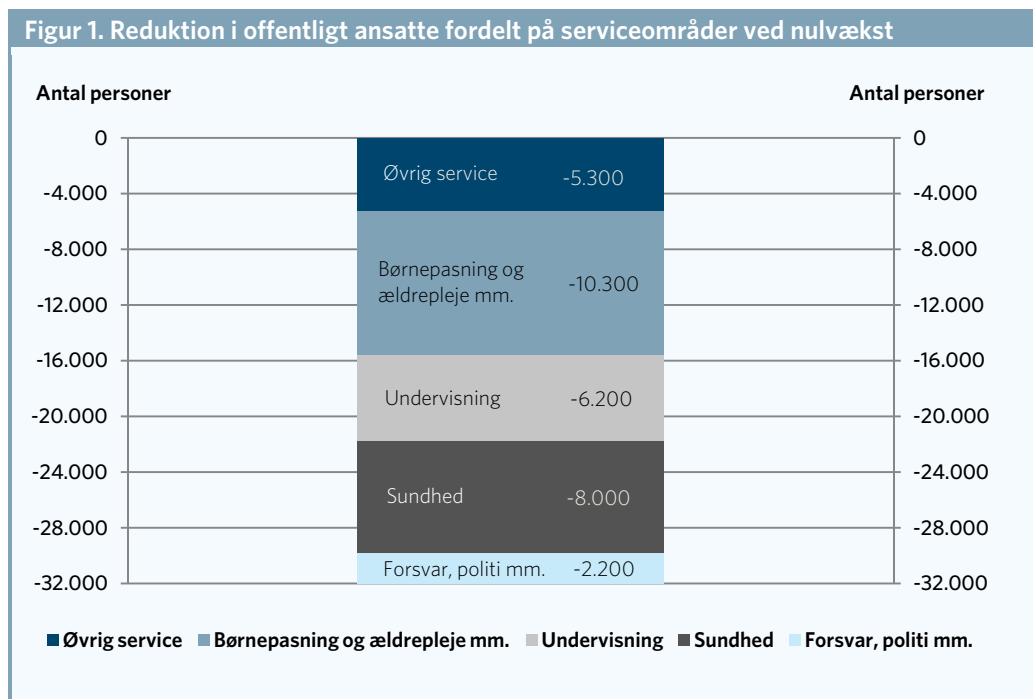
Sundhedsvæsenet bliver hårdt ramt af nulvækst

Fordeler man nulvækstbesparelsen på de 32.000 offentligt ansatte efter, hvordan det offentlige forbrug ser ud i dag, kan man kortlægge, hvordan nulvækst i det offentlige forbrug vil ramme de enkelte serviceområder.

Nulvækst koster 8.000 stillinger inden for sundhed, 10.300 inden for børnepasning og ældrepleje, 6.200 ansatte inden for undervisning og mere end 2.000 inden for forsvar og politi i forhold til det planlagte

Figur 1 viser, at hvis man kører med offentlig nulvækst fra 2015-2020, vil det med en mekanisk fremskrivning betyde, at der skal skæres 8.000 job inden for sundhedsvæsenet.

ⓘ Nulvækst vil koste 8.000 job inden for sundhed

Anm: Øvrig dækker over 'generelle tjenester', 'økonomiske anliggender', 'fritid, kultur og religion', 'miljøbeskyttelse' samt 'boliger og faciliteter'. Børnepasning og ældre mm. dækker over kategorien 'social beskyttelse'. Udgangspunktet for beregningen er en fordeling af den offentlige beskæftigelse i 2013 på serviceområder fra Danmarks Statistik (særkørsel) og Finansministeriets prognose for den samlede offentlige beskæftigelse i 2020.

Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet og Danmarks Statistik

Som det ligeledes fremgår af figur 1, vil man samtidig skulle spare 10.300 ansatte inden for børnepasning og ældrepleje mm., 6.200 ansatte inden for undervisning og omkring 2.200 ansatte inden for forsvar, politi mm. i forhold til det planlagte.

ⓘ Nulvækst vil koste 10.300 ansatte inden for børnepasning og ældrepleje

Tabel 1 viser ligeledes, hvor mange offentlige stillinger nulvækst koster på de forskellige serviceområder. Samtidig er det vist, hvordan de 20 mia. kr., som Finansministeriet vurderer, at den offentlige sektor skal skrumpe, fordeles sig på de forskellige serviceområder.

ⓘ Sundhedsvæsenet skal spare ca. 5,5 mia. kr., hvis der indføres nulvækst

Som det ses, udgør sundhed det største område målt i kroner og øre, hvor man skal spare 5,5 mia. kr. Dernæst kommer børnepasning og ældrepleje mm., som er det næststørste serviceområde målt i kroner og øre, hvor man skal spare 4,8 mia. kroner.

⊙ Børnepasning og ældrepleje skal spare 4,8 mia. kr. ved nulvækst

	Mia. kr.	Antal offentlig ansatte
Øvrig service	-3,7	-5.300
Børnepasning og ældrepleje mm.	-4,8	-10.300
Undervisning	-4,2	-6.200
Sundhed	-5,5	-8.000
Forsvar, politi mm.	-1,7	-2.200
I alt	-20,0	-32.000

Anm: Øvrig dækker over 'generelle tjenester', 'økonomiske anliggender', 'fritid, kultur og religion', 'miljøbeskyttelse' samt 'boliger og faciliteter'. Børnepasning og ældre mm. dækker over kategorien 'social beskyttelse'. Udgangspunktet for beregningen er en fordeling af den offentlige beskæftigelse i 2013 på serviceområder fra Danmarks Statistik (særkørsel) og Finansministeriets prognose for den samlede offentlige beskæftigelse i 2020.

Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet og Danmarks Statistik

Det kan selvfølgelig være, at man politisk beslutter, at nogle sektorer skal friholdes for besparelser. Hvis man friholder enkelte områder, vil det dog betyde, at andre områder må spare endnu mere.

Friholdes sundhed for nulvækst vil det betyde, at forsvar, politi mm. skal spare 3.000 stillinger, undervisning 8.200 job og børnepasning og ældrepleje mm. 13.700 job

Friholder man eksempelvis sundhed, så vil der skulle spares yderligere 5,5 mia. kr. og 8.000 job inden for de andre serviceområder. Tabel 2 viser scenariet med nulvækst, hvor sundhedsområdet går fri for besparelser. Friholdes sundhed, vil det betyde, at forsvar, politi mm. skal spare 3.000 stillinger, undervisning 8.200 job og børnepasning og ældrepleje mm. 13.700 job i forhold til det planlagte.

⊙ Friholdes sundhed for nulvækst vil det koste 8.200 stillinger inden for undervisning og 13.700 job inde for børnepasning og ældrepleje

	Mia. kr.	Antal offentlig ansatte
Øvrig service	-5,2	-7.000
Børnepasning og ældrepleje mm.	-6,6	-13.700
Undervisning	-5,9	-8.200
Sundhed	0,0	0,0
Forsvar, politi mm.	-2,4	-3.000
I alt	-20	-32.000

Anm: Øvrig dækker over 'generelle tjenester', 'økonomiske anliggender', 'fritid, kultur og religion', 'miljøbeskyttelse' samt 'boliger og faciliteter'. Børnepasning og ældre mm. dækker over kategorien 'social beskyttelse'. Udgangspunktet for beregningen er en fordeling af den offentlige beskæftigelse i 2013 på serviceområder fra Danmarks Statistik (særkørsel) og Finansministeriets prognose for den samlede offentlige beskæftigelse i 2020.

Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet og Danmarks Statistik

Venstre åbnede i starten af februar 2015 op for, at deres politik om nulvækst muligvis ikke kun skal gælde det offentlige forbrug – men den offentlige sektor i bredere forstand (Berlingske 2015).¹¹ Dermed vil man kunne flytte noget af besparelserne fra de offentlige serviceområder til overførselsindkomsterne. I boks 1 er det beregnet, hvor mange procent der skal spares på folkepension, efterløn, barsel, boligsikring, kontanthjælp eller SU, hvis det er overførslerne, der skal holde for i stedet de offentlige serviceområder.

Boks 1. Nulvækst i den offentlige sektor – og ikke kun i det offentlige forbrug

Nulvækst i det offentlige forbrug svarer iflg. Finansministeriet til en besparelse på 20 mia. kr. Det offentlige forbrug dækker over udgifter til f.eks. sygehusvæsen, børnepasning, politi, mv.

Hvis nulvækst ikke kun skal gælde *det offentlige forbrug*, men *den offentlige sektor* vil man kunne spare de 20 mia. kr. på overførselsydelse i stedet for på serviceområder. Hvis man sparer 20 mia. kroner på overførselsmodtagerne, svarer det til, at de offentlige overførsler samlet set skal beskæres med knap 6 pct. i 2020.

Hvis man eksempelvis sparer 20 mia. kr. på overførslerne til folkepensionisterne/efterlønerne svarer det til knap 15 pct. af de skønnede udgifter i 2020.

Hvis man sparer de 20 mia. kr. på områder, som kontanthjælp, barsel, boligsikring eller SU svarer det til en besparelse ca. 12,6 pct.

Oversigt over forskellige typer indkomstoverførsler i 2020

	Udgifter i 2020 (mia. 2014-priser)	Hvad svarer 20 mia. kr. til i pct.?
Indkomstoverførsler i alt	336,9	5,9
Folkepension og efterløn	135,6	14,8
Barsel, boligsikring, kontanthjælp, SU mv.	159,3	12,6

AE på baggrund af Finansministeriet, opdateret 2020-forløb

Nulvækst koster job i hver enkel kommune i Danmark

I dag står kommunerne for knap halvdelen af de offentlige serviceudgifter. Det er penge, som går til bl.a. børnepasning, folkeskolen og ældreplejen. Hvis kommunerne fortsat varetager halvdelen af de offentlige udgifter frem mod 2020, vil det betyde, at kommunerne skal spare knap 10 mia. kr. og nedlægge lidt mere end 15.500 job i forhold til den nuværende plan.

Ⓞ Nulvækst betyder, at kommuner skal spare næsten 10 mia. kr.

Nulvækst koster knap 10 mia. kr. i kommunerne og koster 15.500 kommunale job

Tallene fremgår af tabel 3, der viser, hvordan nulvækstbesparelserne vil ramme kommuner, regioner og staten frem mod 2020.

¹¹ <http://www.politiko.dk/nyheder/nulvækst-udmelding-loekke-garderer-sig-mod-loeftebrud>

Boks 2. Metode bag den kommunale fordeling

I fordelingen af nulvækst på sektorer – herunder den kommunale fordeling, er det offentlige forbrug fordelt med udgangspunkt i den statistiske fordeling af det offentlige forbrug i 2013. Beregningerne er lavet som en proportional fordeling på hver sektor. I beregningerne er der brugt den samme nøgle til fordeling af både forbrug og beskæftigelse. Deraf følger nogen metodisk usikkerhed i fordelingen af den offentlige beskæftigelse. Fordelingen af reduktionen i antallet af offentlige ansatte kunne alternativt være beregnet med udgangspunkt i Nationalregnskabs statistik for den offentlige lønsum eller med udgangspunkt i statistikken for den fuldtidsækvivalente beskæftigelse (COFOG). Eftersom der er betydelige lønforskelle og ligeså betydelig variation i tilbøjeligheden til deltidsansættelse i forskellige dele af den offentlige sektor, vil der imidlertid også være metodisk usikkerhed ved brug af disse fordelingsnøgler.

Regionerne varetager opgaver inden for sundhedsområdet samt en række opgaver inden for psykiatri, det sociale område og regional udvikling. Regionerne står i dag for lidt under en fjerdedel af de offentlige udgifter og vil dermed skulle spare 4,4 mia. kr. og nedlægge 7.100 job i 2020. Samtidig vil staten skulle spare 6 mia. kr. og nedlægge lidt over mere end 9.500 job.

⓪ Regionerne skal spare 4,4 mia. kr. og staten skal spare 6 mia. kr. ved nulvækst

Tabel 3. Nulvækstbesparelse fordelt på sektorer i 2020

	Fordeling af offentligt forbrug	Offentligt forbrug ved nulvækst, mia. kr.	Offentlig beskæftigelse ved nulvækst, 1.000 personer
Offentlig sektor i alt	100	-20	-32
Heraf:			
- Kommuner	48	-9,7	-15,5
- Regioner	22	-4,4	-7,0
- Stat	30	-5,9	-9,5

Anm.: Sociale kasser og fonde udgør 0,6 pct. af det samlede offentlige forbrug og er i denne tabel lagt ind under staten.
Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik

Går man et spadestik længere ned, kan man se på, hvordan de 4,4 mia. kr., som regionerne skal spare til sammen, fordeler sig mellem de forskellige regioner. Det er gjort i tabel 4, som viser konsekvenserne ved nulvækst fordelt på landets regioner.

Nulvækst vil betyde en besparelse i Region Hovedstaden på 1,4 mia. kr. og ca. 2.300 færre offentligt ansatte i forhold til det planlagte. I region Nordjylland, som er landet mindste region målt på udgifter, vil nulvækst koste 700 offentlige arbejdspladser.

⓪ Nulvækst vil i Region Hovedstaden betyde ca. 2.300 færre offentligt ansatte

Tabel 4. Konsekvens af nulvækst i regionerne

	Besparelse i mia. kr.	Antal offentligt ansatte
Region Hovedstaden	-1,4	-2.300
Region Sjælland	-0,6	-1.000
Region Syddanmark	-0,9	-1.500
Region Midtjylland	-0,9	-1.500
Region Nordjylland	-0,4	-700
I alt	-4,4	-7.000

Anm.: Danmarks Statistik opdeler ikke det offentlige forbrug på regioner og kommuner. Andelen er derfor beregnet ud fra regionernes 2013-regnskaber for lønninger samt vare og tjenestekøb, hvilket adskiller sig lidt fra det samlede offentlige forbrug ved ikke at indregne bl.a. afskrivninger. Regionernes og kommunernes forbrug og beskæftigelse ved nulvækst er beregnet ud fra disse andele.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Samme fremgangsmåde kan anvendes på kommunerne. Tabel 6 viser de kommunale konsekvenser af nulvækst fra 2105-2020 fordelt på landsdele.

Nulvækst koster næsten 1.600 kommunalt ansatte i København, 900 i Aarhus og 550 stillinger i Aalborg

Kommuner skal samlet spare 9,7 mia. kr. og have 15.500 færre offentligt ansatte i 2020 ved nulvækst i forhold til det planlagte. Fordelt på kommunerne svarer det til, at kommunerne i Syddjælland skal 1,2 mia. kr. og samlet have 3.700 færre offentligt ansatte og herunder næsten 2.000 færre kommunalt ansatte. På Vest- og Sydsjælland skal der spares 1 mia. kr. svarende til mellem næsten 3.000 færre offentligt ansatte og 1.600 færre kommunalt ansatte.

ⓘ Kommuner skal samlet spare 9,7 mia. kr. og have 15.500 færre offentligt ansatte

	Mio. kr.	Alle offentligt ansatte	Kommunal ansatte
Byen København	-1.250	-5.400	-1.950
Københavns omegn	-1.050	-3.400	-1.650
Nordsjælland	-800	-2.050	-1.300
Bornholm	-100	-250	-100
Østsjælland	-400	-1.250	-650
Vest- og Sydsjælland	-1.000	-2.950	-1.600
Fyn	-800	-2.600	-1.250
Syddjælland	-1.200	-3.700	-1.950
Østjylland	-1.400	-4.650	-2.250
Vestjylland	-700	-2.350	-1.100
Nordjylland	-1.000	-3.400	-1.600
I alt	-9.700	-32.000	-15.500

Anm.: Danmarks Statistik opdeler ikke det offentlige forbrug på regioner og kommuner. Andelen er derfor beregnet ud fra regionernes 2013-regnskaber for lønninger samt vare og tjenestekøb, hvilket adskiller sig lidt fra det samlede offentlige forbrug ved ikke at indregne bl.a. afskrivninger. Regionernes og kommunernes forbrug og beskæftigelse ved nulvækst er beregnet ud fra disse andele. Tallene er afrundet

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

I tabel 6 er der en oversigt over samtlige kommuner i Danmark. Her kan man se, hvor store besparelser nulvækst vil medføre i hver enkelt kommune opgjort i antallet af offentlige ansatte (samlet tal for personer ansat i stat, regioner og kommuner).

Tabel 6. Antal færre offentligt ansatte i alt pr. kommune ved nulvækst

Kommune	Antal offentligt ansatte	Kommune	Antal offentligt ansatte	Kommune	Antal offentligt ansatte
København	-4.550	Aabenraa	-284	Fredensborg	-150
Århus	-2182	Fredericia	-270	Sorø	-149
Aalborg	-1503	Helsingør	-269	Nyborg	-149
Odense	-1303	Skive	-255	Odsherred	-149
Esbjerg	-686	Skanderborg	-254	Allerød	-148
Viborg	-675	Thisted	-247	Jammerbugt	-148
Roskilde	-664	Bornholm	-243	Syddjurs	-142
Frederiksberg	-615	Rudersdal	-239	Furesø	-140
Vejle	-600	Varde	-231	Egedal	-137
Slagelse	-537	Ringkøbing-Skjern	-229	Faxe	-124
Randers	-516	Vordingborg	-227	Billund	-115
Kolding	-489	Høje-Taastrup	-219	Halsnæs	-114
Herning	-469	Lolland	-213	Gribskov	-112
Horsens	-466	Mariagerfjord	-209	Nordfyns	-111
Næstved	-457	Faaborg-Midtfyn	-206	Rebild	-108
Hillerød	-455	Favrskov	-202	Ishøj	-96
Silkeborg	-425	Middelfart	-195	Lejre	-92
Gentofte	-413	Norddjurs	-189	Lemvig	-92
Lyngby-Taarbæk	-407	Kalundborg	-186	Morsø	-91
Sønderborg	-395	Frederikssund	-179	Struer	-88
Hvidovre	-387	Brøndby	-178	Kerteminde	-87
Holstebro	-380	Tønder	-176	Hørsholm	-86
Hjørring	-377	Vesthimmerlands	-176	Stevns	-77
Ballerup	-354	Tårnby	-173	Odder	-76
Holbæk	-351	Hedensted	-170	Solrød	-63
Frederikshavn	-350	Brønderslev	-170	Vallensbæk	-56
Gladsaxe	-347	Ringsted	-164	Langeland	-54
Guldborgsund	-340	Albertslund	-163	Dragør	-48
Svendborg	-332	Ikast-Brande	-160	Ærø	-31
Herlev	-330	Assens	-158	Samsø	-16
Haderslev	-310	Greve	-157	Fanø	-11
Køge	-286	Vejen	-152	Læsø	-8
Glostrup	-285	Rødovre	-152		

Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet og Danmarks Statistik

I tabel 7 er der en oversigt over kommunerne i Danmark. Her kan man se, hvor store besparelser nulvækst vil medføre i hver enkelt kommune - både opgjort i millioner kroner og i antal kommunalt ansatte.

Tabel 7. Konsekvens af nulvækst i kommunerne – kommunalt ansatte								
Kommune	mio. kr.	Ansatte	Kommune	mio. kr.	Ansatte	Kommune	mio. kr.	Ansatte
København	-987	-1.578	Aabenraa	-93	-148	Ringsted	-63	-101
Aarhus	-564	-902	Hvidovre	-92	-147	Syddjurs	-63	-101
Aalborg	-348	-557	Høje-Taastrup	-89	-143	Norddjurs	-61	-97
Odense	-304	-486	Hillerød	-88	-142	Odsherred	-60	-96
Esbjerg	-226	-361	Vordingborg	-86	-137	Brønderslev	-60	-95
Vejle	-190	-303	Fredericia	-86	-137	Faxe	-56	-90
Frederiksberg	-156	-249	Faaborg-Midtfyn	-84	-135	Halsnæs	-56	-89
Gentofte	-155	-247	Kalundborg	-83	-133	Sorø	-51	-81
Roskilde	-154	-246	Lolland	-83	-133	Nyborg	-49	-78
Randers	-147	-236	Varde	-81	-130	Ishøj	-48	-77
Kolding	-146	-234	Frederikssund	-79	-127	Herlev	-48	-76
Slagelse	-145	-232	Skive	-79	-126	Nordfyns	-47	-76
Herning	-145	-232	Thisted	-79	-126	Rebild	-46	-73
Silkeborg	-141	-226	Bornholm	-77	-124	Glostrup	-44	-70
Viborg	-141	-225	Greve	-76	-121	Lejre	-44	-70
Horsens	-140	-224	Rødovre	-75	-120	Allerød	-43	-69
Næstved	-140	-223	Favrskov	-72	-115	Hørsholm	-43	-69
Gladsaxe	-134	-214	Egedal	-71	-113	Billund	-41	-66
Sønderborg	-121	-194	Vesthimmerlands	-71	-113	Kerteminde	-39	-63
Helsingør	-115	-183	Gribskov	-70	-113	Morsø	-37	-60
Holbæk	-112	-180	Fredensborg	-70	-112	Struer	-36	-58
Hjørring	-111	-178	Ikast-Brande	-69	-111	Lemvig	-34	-54
Holstebro	-103	-164	Albertslund	-68	-109	Odder	-33	-53
Guldborgsund	-102	-163	Tårnby	-67	-108	Stevns	-33	-53
Rudersdal	-102	-163	Brøndby	-67	-107	Solrød	-32	-52
Svendborg	-101	-162	Jammerbugt	-67	-107	Langeland	-26	-42
Frederikshavn	-99	-159	Hedensted	-67	-107	Vallensbæk	-24	-38
Køge	-99	-158	Assens	-66	-105	Dragør	-23	-38
Skanderborg	-98	-156	Mariagerfjord	-66	-105	Ærø	-14	-23
Haderslev	-97	-155	Furesø	-65	-104	Samsø	-8	-13
Ballerup	-97	-155	Middelfart	-65	-103	Fanø	-6	-10
Ringkøbing-Skjern	-96	-154	Tønder	-65	-103	Læsø	-4	-7
Lyngby-Taarbæk	-96	-154	Vejle	-64	-103			

Anm.: Andelen er beregnet ud fra regionernes 2013-regnskaber for lønninger samt vare og tjenestekøb, hvilket adskiller sig lidt fra det samlede offentlige forbrug ved ikke at indregne bl.a. afskrivninger. Regionernes og kommunernes forbrug og beskæftigelse ved nulvækst er beregnet ud fra disse andele.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Nulvækst er en nedskæring

Nulvækst vil betyde store besparelser i kommuner, regioner og stat inden for de alle offentlige serviceområder. Hvis serviceområderne i 2020 udgør samme andel af det offentlige forbrug som i dag, skal der skæres 8.000 job inden for sundhedsvæsenet, 10.300 ansatte inden for børnepasning og ældrepleje mm., mere end 6.000 ansatte inden for undervisning og mere end 2.000 job inden for forsvar, politi mm. Hvis en enkelt serviceområde friholdes for besparelser, vil de andre områder skulle skære endnu hårdere.

⊙
Nulvækst koster tusindvis af offentlige job

Hvis de offentlige udgifter fordeler sig mellem kommuner, regioner og stat i 2020, som de gør i dag, vil det betyde, at kommunerne skal spare knap 10 mia. kr. og nedlægge lidt mere end 15.500 job i forhold til den nuværende plan. Regionerne vil skulle spare 4,4 mia. kr. og nedlægge 7.100 job, og staten vil skulle spare 6 mia. kr. og nedlægge lidt over mere end 9.500 job i forhold til det planlagte.

⊙
Nulvækst koster 15.500 job i kommunerne og er en besparelse på næsten 10 mia. kr.

3 KAPITEL

Nulvækst vil også koste private job eller give lavere løn

Nulvækst vil – foruden de 32.000 offentlige ansatte – koste yderligere knap 6.000 private arbejdspladser i forhold til det planlagte. Flere private virksomheder leverer nemlig varer og ydelser til det offentlige. En nedskæring i det offentlige forbrug vil derfor også ramme private job. Ser man i stedet på et scenarie, hvor alle de offentligt ansatte, som skal spares med nulvækst, i stedet får job i den private sektor, vil konsekvensen være lavere lønfremgang. Selv med skattelettelser vil konsekvensen være, at det koster på lønnen for den enkelte.

Rigtig mange danskeres job afhænger – direkte eller indirekte – af det offentlige forbrug. Udover de direkte afhængige job som f.eks. sygeplejersker, pædagoger, lærer og sosu-assistent er der rigtig mange, der arbejder i private virksomheder, hvis omsætning afhænger indirekte af det offentlige forbrug.

⓪ Rigtig mange danskeres job afhænger af det offentlige forbrug

Private virksomheder leverer mange varer og serviceydelser til det offentlige. For eksempel hjælpemidler inden for ældreplejen, udstyr og medicin til hospitalerne og hjælp til IT-systemer til det offentlige. Derudover varetager private virksomheder også udliciterede opgaver som f.eks. rengøring. For hver 100 offentligt ansatte afhænger 18 private job indirekte af det offentlige forbrug.

⓪ Private virksomheder leverer mange varer og serviceydelser til det offentlige

Nulvækst i det offentlige forbrug vil derfor koste private arbejdspladser. Som det fremgår af dette kapitel vil nulvækst føre til 5.800 færre arbejdspladser inden for det private. Dermed vil nulvækst frem mod 2020 i alt koste 38.000 job inden for både det offentlige og det private.

⓪ Nulvækst koster i alt 38.000 job inden for både det offentlige og det private

Hvis alle de personer skal finde andet arbejde i den private sektor, vil det kræve, at vi lægger en kraftig dæmper på lønstigningerne frem mod 2020. Som beregnet i dette kapitel, vil lønnen skulle reduceres med ca. 8 pct. frem mod 2020 i forhold til Finansministeriets seneste 2020-fremskrivning. Det skyldes, at det private arbejdsmarked på så kort sigt ikke kan absorbere den ekstra arbejdskraft, der bliver frigjort fra den offentlige sektor. Selv hvis man giver skattelettelser med 20 mia. kr. vil det stadig være nødvendigt at reducere lønnen med ca. 4,5 pct. sammenlignet med Finansministeriets seneste 2020-fremskrivning.

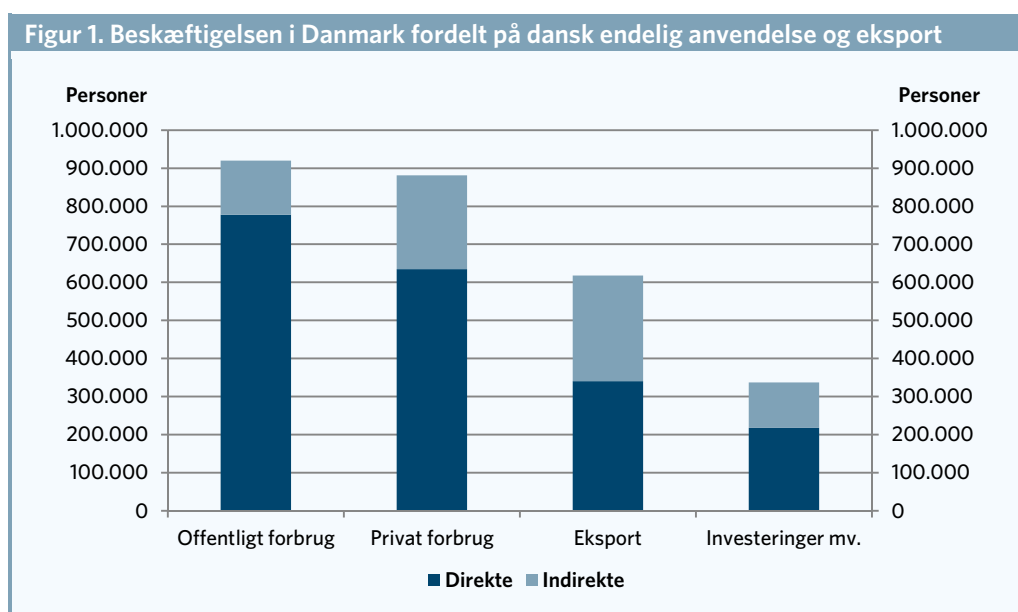
⓪ Hvis det private arbejdsmarked skal absorbere de sparede offentlige job vil det koste på lønnen

Derudover vil besparelser som følge af nulvækst inden for områder såsom offentlig forskning og uddannelse få yderligere negative konsekvenser, som i høj grad vil kunne mærkes i den private sektor. Eksempelvis vil nulvækst på uddannelsesområdet være kritisk for private virksomheder, som står med udsigt til at mangle uddannet arbejdskraft fremadrettet.

Mange private arbejdspladser afhænger af det offentlige

Mange danskernes job afhænger af det offentlige forbrug. Faktisk er det offentlige forbrug den vigtigste drivkraft i dansk økonomi. I alt afhænger 920.000 job i Danmark af det offentlige forbrug. Det fremgår af figur 1, hvor den samlede beskæftigelse i Danmark er fordelt på forbrug til endelige formål i nationalregnskabet: Offentligt forbrug, privat forbrug, investeringer og eksport.

⊙
I alt afhænger 920.000 job i Danmark af det offentlige forbrug

Note: Beregningen er lavet på data for 2011, da det er det seneste år med tilstrækkeligt detaljeret data.

Kilde: AE på baggrund af input-output-tabel i nationalregnskabet 2011 fra Danmarks Statistik

Et eksempel kunne være landmandens produktion af smågrise. Det endelige formål med landmandens produktion af smågrise er, at private forbrugere kan købe en kotelet i deres lokale supermarked. Supermarkedets ansatte er *direkte* afhængige af privatforbruget, mens landmanden og de ansatte på gården er *indirekte* afhængige af privatforbruget.

For hver 100 offentligt ansatte afhænger 18 private job indirekte af det offentlige forbrug

Det forholder sig på samme måde med det offentlige forbrug. Mens offentligt ansatte sygeplejersker, skolelærere, mv. er *direkte* afhængige af det offentlige forbrug, så er privatansatte, som leverer alt fra rengøring, fødevarer, teknologiløsninger og meget andet til det offentlige, *indirekte* afhængige af det offentlige forbrug.

⊙
Udover job der er *direkte* afhængige af det offentlige forbrug og der er private job der er *indirekte* afhængige

For hver 100 offentligt ansatte afhænger 18 private job indirekte af det offentlige forbrug. Det fremgår af tabel 1, som viser, hvordan det offentlige forbrug bidrager til beskæftigelsen – altså, hvor mange offentlige og private job, der afhænger direkte eller indirekte af det offentlige forbrug.

⓪ Pr. 100 offentlige ansatte er der 18 private job, som indirekte er afhængige af det offentlige forbrug

Offentligt ansatte (direkte)	Privat beskæftigelse (indirekte)	i alt	Privat beskæftigelse per 100 offentligt ansatte
780.000	142.000	920.000	18

Note: Beregningen er lavet på data for 2011, da det er det seneste år med tilstrækkeligt detaljeret data.
Kilde: AE på baggrund af input-output-tabel i nationalregnskabet 2011 fra Danmarks Statistik.

Særligt i en krisetid, hvor privatforbrug, eksport og investeringer er underdrejet, spiller det offentlige forbrug en vigtig rolle som stabiliserende kraft i økonomien. I finansministeriets planlagte forløb frem mod 2020 skal der skabes omkring 160.000 private job. Med nulvækst øges denne udfordring.

Nulvækst koster 5.800 private job og ringere vilkår for virksomheder

Som vist i det indledende kapitel, har Finansministeriet opgjort, at nulvækst vil koste 32.000 offentlige ansatte frem mod 2020 i forhold til, hvad regeringen planlægger.

Nulvækst koster 32.000 offentlige job og 5.800 private job. Samlet betyder nulvækst et tab på knap 38.000 arbejdspladser

Tager man ud over de offentlige ansatte højde for de private job, som afhænger indirekte af det offentlige forbrug, bliver tallet højere. Nulvækst vil koste 5.800 arbejdspladser i private virksomheder, hvis omsætning afhænger indirekte af det offentlige forbrug. Samlet set vil nulvækst dermed betyde tab af tæt på 38.000 arbejdspladser i 2020. Det fremgår af tabel 3, der viser den samlede reduktion af ansatte ved nulvækst i forhold til det planlagte i dag.

⓪ Nulvækst vil koste 5.800 arbejdspladser i private virksomheder

	Ansatte
Offentligt ansatte	-32.000
Privat beskæftigelse	-5.800
I alt	-37.800

Note: 32.000 offentlige ansatte svarer til 28.000 fuldtidspersoner.
Kilde: AE på baggrund af input-output-tabel i nationalregnskabet 2011 fra Danmarks Statistik og Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 62 (Alm. del) af 6. november 2014

Nulvækst vil dermed ramme private virksomheder, som i større eller mindre grad lever af at afsætte varer og serviceydelser til det offentlige.

Foruden de private job, som afhænger af det offentlige forbrug, så spiller den offentlige sektor, som vi har i Danmark, også en rolle for at levere gode rammebetingelser til virksomhederne. Den offentlige sektor er med til at levere en højtuddannet arbejdsstyrke, en høj helbredsstandard i befolkningen, pasning af børn og forældre, en stabil og udbygget infrastruktur samt et fleksibelt arbejdsmarked.

Disse ting kan være svære at prissætte, men har gentagne gange været med til at give Danmark topplacering på lister over, hvor det er nemmest at drive virksomhed¹², og fået flere internationale topøkonomer til at rose den danske velfærdsmodel.¹³ En reduceret kvalitet inden for uddannelse, sundhed, børnepasning, infrastruktur eller andre offentlige områder, der følger af nulvækst, vil helt givet koste samfundet – herunder private virksomheder – dyrt på den længere bane.

⓪ Nulvækst vil koste samfundet på den længere bane i forhold til en reduceret kvalitet inden for eks. uddannelse og sundhed

Nulvækst vil koste i lønningsposen

Samlet vil beskæftigelsen i 2020 være ca. 38.000 personer lavere i et forløb med nulvækst end planlagt. For at der skal skabes job til de personer i den private sektor, må der ske en forøgelse af enten det private forbrug, investeringerne eller eksporten. Det kræver en tilpasning af lønningerne.

Det skal her bemærkes, at de danske virksomheder fortsat har ledig kapacitet i produktionen, og at både Finansministeriet og de Økonomiske Vismænd vurderer, at der selv med betydelig mere gang i økonomien vil være overkapacitet på det danske arbejdsmarked de næste 4-5 år. Det gør det til en endnu større udfordring for det private arbejdsmarked at absorbere så meget ekstra arbejdskraft frem mod 2020.

⓪ De næste 4-5 år vil der fortsat være overkapacitet på det danske arbejdsmarked

---

Hvert år vil vi se 1,4 pct. mindre lønstigning, hvis samtlige besparede nulvækst-job skal ansættes i det private

---

Når den offentlige efterspørgsel bliver mindre, så øges arbejdsløsheden alt andet lige. Højere arbejdsløshed, giver et nedadgående lønpres på det private arbejdsmarked - lønnen vil med andre ord stige mindre end ellers.

Lavere lønstigning giver på den ene side en konkurrenceevneforbedring, der manifesterer sig i en øget eksport og produktion i den private sektor samt flere erhvervsinvesteringer. Dermed bliver der behov for flere beskæftigede i produktionen. På den anden side vil den lavere lønfremgang dog påvirke det private forbrug og boliginvesteringerne negativt på den kortere bane.

---

¹² Bl.a. i det amerikanske business magasin Forbes og Verdensbankens Dong Business Rank.

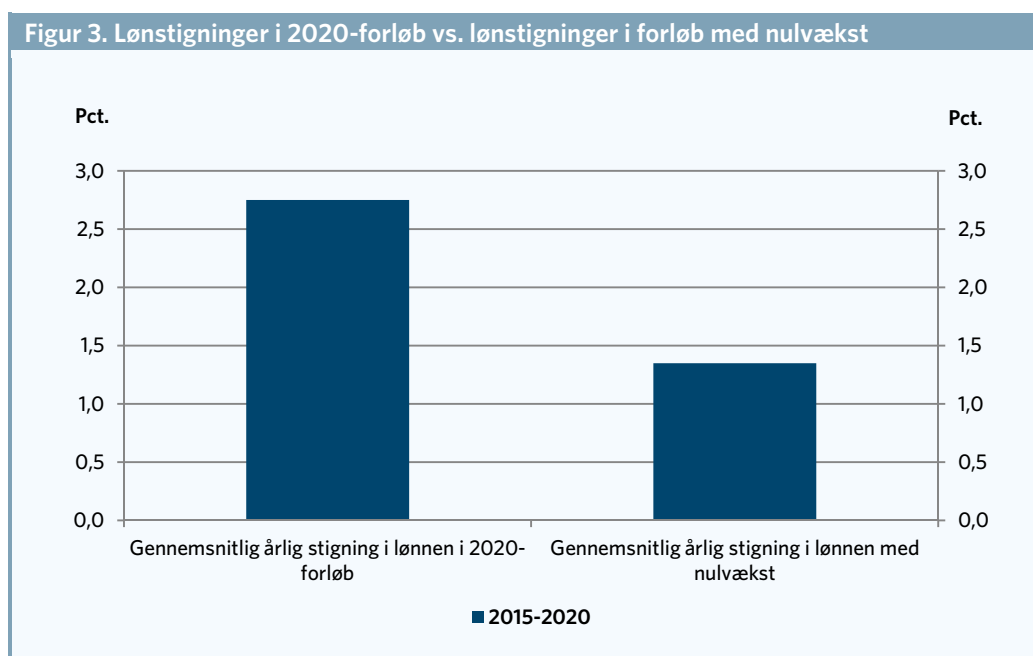
¹³ Bl.a. nobelprismodtager i økonomi Joseph Stiglitz og direktør for Earth Institute på Columbia University i USA, Jeffrey D. Sachs.

Tager man højde for disse forhold, kan man beregne, *hvor meget* mindre lønnen skal være i et scenarie med nulvækst, hvor en lang række personer finder anden beskæftigelse i den private sektor. Beregningen er foretaget på ADAM-modellen.

Ifølge beregningerne skal lønningerne reduceres med ca. 8 pct. frem mod 2020 sammenlignet med det forløb der ligger i Finansministeriets seneste 2020-fremskrivning. 8 pct. lavere lønninger er altså det, der kræves, for at konkurrenceevnen forbedres så kraftigt, at den private sektor fuldt ud kan kompensere for den lavere offentlige efterspørgsel, der følger med nulvækst.

⓪ Lønningerne skal reduceres med ca. 8 pct. frem mod 2020, hvis nulvækst bliver en realitet

Det betyder, at der gennemsnitligt hvert år er plads til ca. 1,4 pct. *mindre* lønstigning sammenlignet med Finansministeriets opdaterede 2020-forløb. Som man kan se af figur 3, indebærer nulvækst-scenariet altså en ganske stor nedgang i lønstigningerne.

Anm.: Der ses på effekten af nulvækst, som er en besparelse på 20 mia. kr. i forhold til regeringens plan. I beregningerne er lønnen antaget endogen og er blevet yderligere tilpasset så den samlede beskæftigelse i 2020 er den samme, som i regeringens opdaterede 2020-forløb. Dvs. arbejdsløsheden i 2020 ikke er blevet højere end i regeringens 2020-forløb i 2020.
Kilde: AE på baggrund af beregninger på ADAM.

I Finansministeriets opdaterede 2020-forløb forventes en gennemsnitlig årlig lønstigning på 2¾ procent. Hvis beskæftigelsen i forløbet med nulvækst skal være på samme niveau, kræver det, at lønstigningerne bliver cirka halveret.

Falder lønningerne mindre end 8 pct., vil resultatet være, at den samlede beskæftigelse i forløbet med nulvækst bliver mindre i 2020, end hvad der er lagt op til.

Selv med skattelettelser er der udsigt til lavere løn

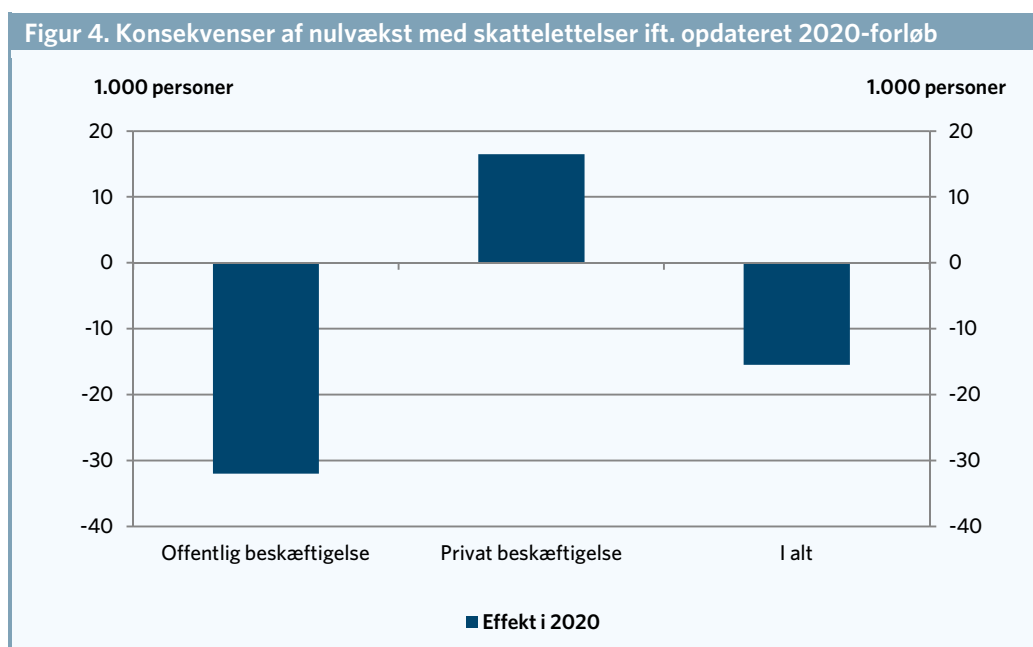
Politisk har flere fra oppositionspartierne lagt op til, at besparelsen fra nulvækst skal anvendes på skattelettelser, og deres forhåbning er, at det vil skabe flere private arbejdspladser gennem øget privatforbrug.

Beregninger på ADAM-modellen viser imidlertid, at selv hvis man bruger de 20 mia. sparede kroner fra det lavere offentlige forbrug på at lette bundskatten, vil man stadig ikke kunne absorbere de 32.000 offentlige ansatte uden at det vil få konsekvenser for lønningerne.

Hvis der samtidig med nulvækst gives skattelettelser for 20 mia. kr. frem mod 2020, øges den private beskæftigelse med omkring 16.500 personer i 2020. Den samlede beskæftigelse vil således være ca. 15.500 personer lavere end i regeringens plan. Det fremgår af figur 4.

⓪
Selv med skattelettelser for 20 mia. kr. vil det stadig reducere lønnen

⓪
Med skatte lettelser vil den samlede beskæftigelse stadig falde

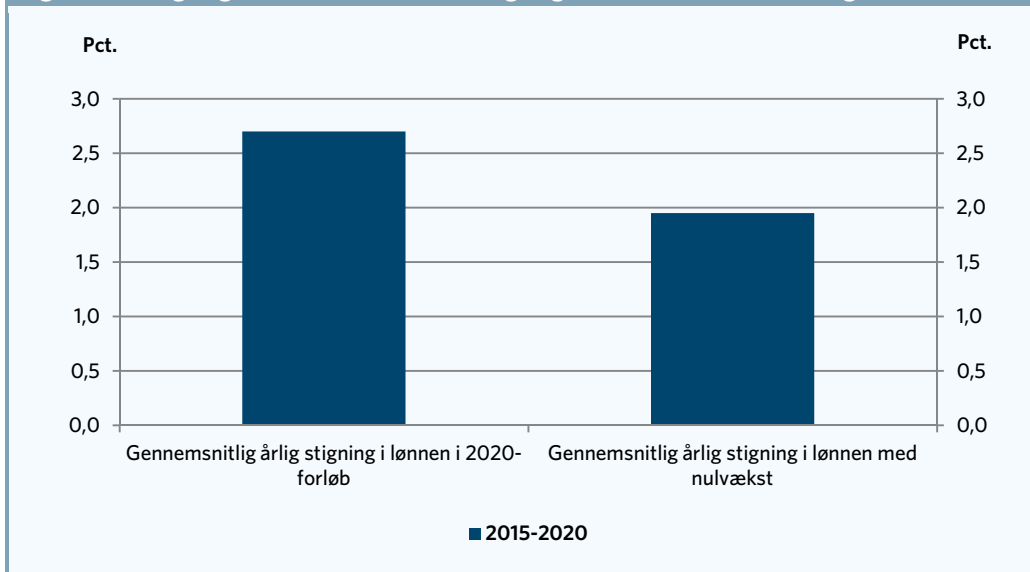
Anm.: Der ses på et scenarie med nulvækst fra 2015 og frem til 2020. Besparelsen på det offentlige forbrug anvendes til at lette bundskatten. Lønnen er antaget endogen.
Kilde: AE på baggrund af beregninger på ADAM.

I en situation, hvor der i forvejen vurderes at være overkapacitet – altså større udbud af arbejdskraft, end hvad der er behov for, vil skattelettelser øge overkapaciteten på arbejdsmarkedet yderligere.

Hvis den samlede beskæftigelse i scenariet med nulvækst og skattelettelser skal være på samme niveau i 2020 som i regeringens plan, vil det betyde, at lønnen i 2020 skal reduceres med ca. 4,5 pct. sammenlignet med forløbet i Finansministeriet opdaterede 2020-forløb. Det svarer til, at der årligt er plads til en lønfremgang, som er ca. 3/4 pct. mindre om året i perioden 2015-2020. Det fremgår af figur 5.

⓪
Hvis den samlede beskæftigelse med nulvækst og skattelettelser skal være på samme niveau i 2020 som planlagt betyder det, at lønnen skal reduceres med ca. 4,5

Figur 5. Lønstigninger i 2020-forløb vs. lønstigninger i forløb med nulvækst og skattelettelser

Anm.: Der ses på effekten af nulvækst, som er en besparelse på 20 mia. kr. i forhold til regeringens plan. Samtidig gives der indkomstskattelettelser for 20 mia. kr. I beregningerne er lønnen antaget endogen og er blevet yderligere tilpasset så den samlede beskæftigelse i 2020 er den samme, som i regeringens opdaterede 2020-forløb. Dvs. arbejdsløsheden i 2020 ikke er blevet højere end i regeringens 2020-forløb i 2020.

Kilde: AE på baggrund af beregninger på ADAM.

Selv med skattelettelser er der altså ikke udsigt til, at de 32.000 færre offentligt ansatte kan opsluges i den private sektor uden lavere lønstigninger. I stedet for en gennemsnitlig årlig lønstigning på 2,7 pct., må lønstigningstakten ned på lidt under 2 pct. om året.

Nulvækst: Færre private job eller mindre løn

Flere private virksomheder leverer varer og ydelser til det offentlige. En nedskæring i det offentlige forbrug vil derfor også ramme private job. Nulvækst vil koste knap 6.000 private arbejdspladser og dermed næsten 38.000 job i alt.

Ⓢ Nulvækst koster knap 6.000 private arbejdspladser og næsten 38.000 job i alt

Nulvækst koster enten job på det private arbejdsmarked eller kommer til at koste på lønnen

Antager man, at de 32.000 offentligt ansatte allerede i 2020 har fundet et job i den private sektor, må dette ske via en tilpasning på lønnen. Lønnen skal således reduceres med ca. 8 pct. frem mod 2020 i forhold til Finansministeriets seneste 2020-fremskrivning.

Ⓢ Lønnen skal reduceres med ca. 8 pct., hvis de 32.000 offentligt ansatte skal ansættes i det private

Selv hvis man giver skattelettelser for samtlige nulvækst-besparelser vil det stadig være nødvendigt at reducere lønnen med ca. 4,5 pct. sammenlignet med Finansministeriets seneste 2020-fremskrivning.

4 KAPITEL

Nulvækst rammer børnefamilier, ufaglærte, ældre og fattige

Nulvækst vil betyde en mindre offentlig service. Det vil især ramme de grupper, der bruger det offentlige mest. Nogle af de grupper, der har de største træk på de offentlige ydelser er fattige, de ældre, de ufaglærte og børnefamilier. De 10 pct. fattigste danskere vil få reduceret deres forbrug af offentligt service med over syv gange så meget som de 10 pct. rigeste relativt til deres indkomst. Samtidig vil pensionister og familier med børn opleve en væsentlig større reduktion af forbrugsmuligheder end familier uden børn.

Som det blev slået fast af Finansministeriets beregninger i kapitel 1, vil nulvækst betyde nedskæringer i den offentlige sektor. Serviceområder som hjemmehjælp og plejehjem/ældreboliger, børnepasning i daginstitutioner og uddannelse på landets skoler må holde for, ligesom også sundhedssektoren vil blive ramt af besparelserne ved nulvækst.

Ved at se på oplysninger om hospitalsindlæggelser, hjemmehjælp, daginstitutionspasning, mv., kan man få en idé om, hvem det især er, der benytter tilbuddene i den offentlige sektor – og dermed hvem der især vil blive ramt, hvis man indfører nulvækst. Boks 1 sidst i kapitlet gennemgår, hvordan beregningerne er foretaget.

Den besparelse i det offentlige forbrug, som vil blive konsekvensen af nulvækst, vil især ramme fattige, ældre, de ufaglærte og børnefamilier. Således vil de 10 pct. fattigste danskere blive ramt omkring 7½ gange så hårdt som de 10 pct. rigeste, i forhold til disponibel indkomst.

ⓘ Besparelsen ved nulvækst vil især ramme fattige, ældre, ufaglærte og børnefamilier

Endelig vil nulvækst give en reduktion i de udvidede forbrugsmuligheder på omtrent 6½pct. for økonomisk fattige, hvor den rigeste procent af befolkningen kun vil opleve en reduktion i deres udvidede forbrugsmuligheder på ca. 0,4 procent.

Ligeledes vil nulvækst gå hårdere ud over pensionister og familier med børn sammenlignet med familier uden børn.

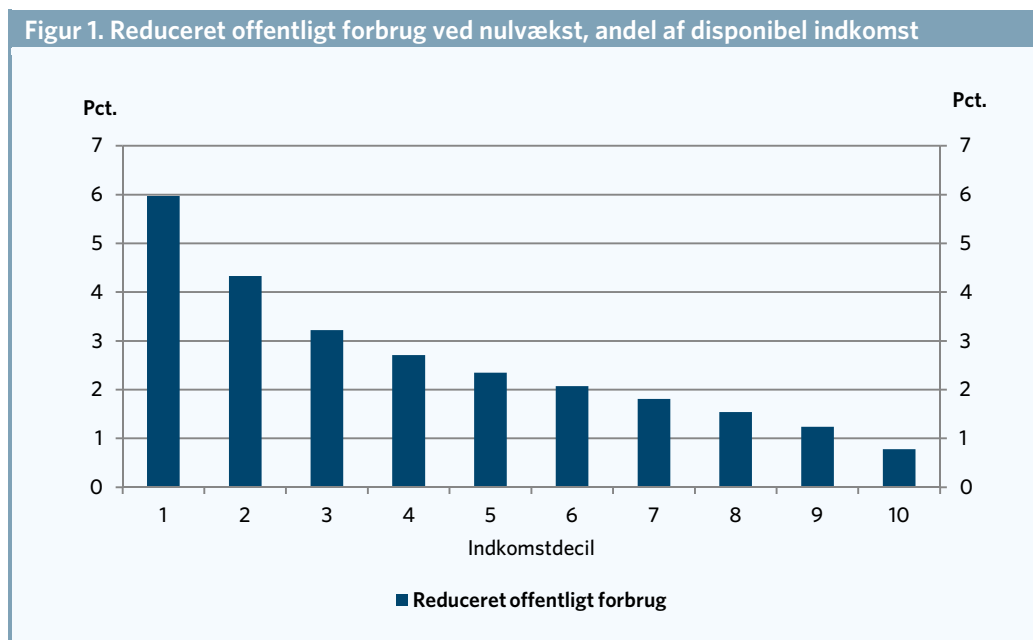
Nulvækst rammer de 10 pct. fattigste over syv gange hårdere end de rigeste

Hvilken indkomst man har, har selvsagt stor betydning for ens forbrugsmuligheder. De ydelser, der stilles til rådighed for hele befolkningen gennem den offentlige sektor - f.eks. skoleundervisning, børnepasning og sundhedsvæsen, udgør imidlertid også vigtige elementer af den enkeltes forbrugsmuligheder. I nedenstående beregninger er den enkeltes udvidede forbrugsmuligheder således en betegnelse for den enkeltes (disponible) indkomst samt vedkommendes forbrug af offentlig service.

De 10 pct. fattigste får en reduktion af deres forbrug af offentlig service på mere end syv gange så meget som de 10 pct. rigeste ved nulvækst

Hvis man indfører nulvækst i det offentlige forbrug, vil man ifølge Finansministeriet skulle spare 20 mia. kroner i 2020. Spørgsmålet er så, hvordan denne besparelse vil påvirke danskernes forbrug af offentlig service. Figur 1 viser reduktionen i danskernes forbrug af offentlig service som følge af nulvækst. Figuren er opdelt på deciler efter indkomststørrelse. De 10 pct. fattigste tilhører første decil og så fremdeles.

Ⓞ Nulvækst rammer danskernes forbrugsmuligheder forskelligt

Anm.: Nulvækst i årene frem mod 2020 medfører reducerede udgifter på 20 mia. kr. (2015) svarende til ca. 18,5 mia. kr. (2012). Tilbageskrivningen af de 20 mia. kr. er foretaget med udgangspunkt i Statens generelle pris- og lønstigningsindeks (PL), som oplyst af Moderniseringsstyrelsen på modst.dk. De 18,5 mia. kr. er fordelt på indkomstdeciler med udgangspunkt i fordelingen af de individualiserbare offentlige udgifter (51 pct.) hhv. i en lump-sum fordeling (49 pct.). Indkomstdecilerne er baseret på ækvivalerede disponible indkomster. Af de omtrent 18,5 mia. kr. kan ca. 17,7 mia. kr. fordeles på indkomstdeciler. Knap 0,6 mia. kr. kan henføres til døde og udvandrede, mens lige under 0,3 mia. kr. kan henføres til personer, der ikke betaler skat eller har nogen fast indkomst, eksempelvis børn.

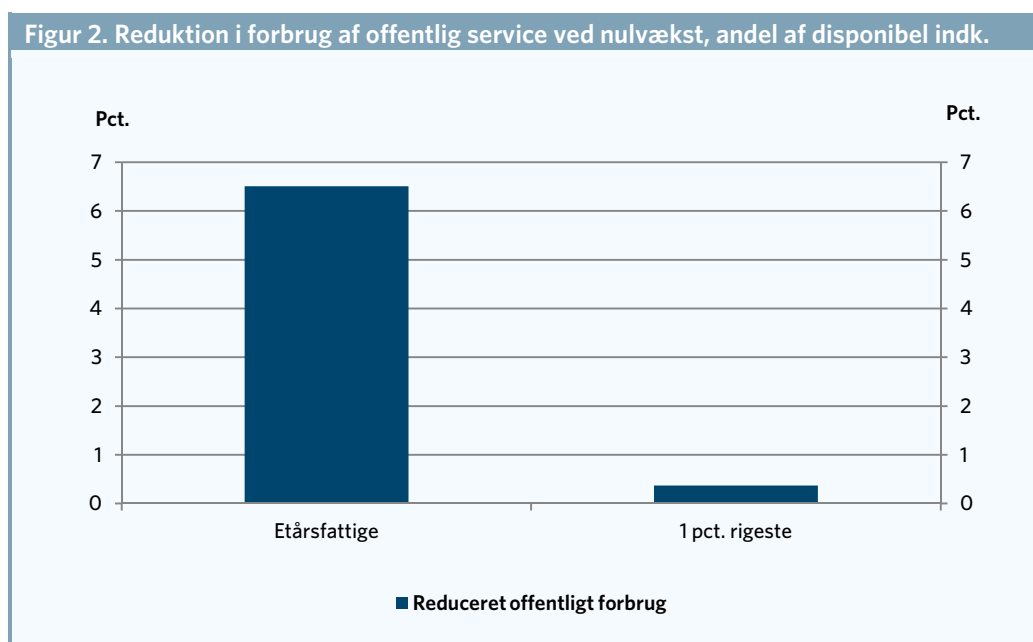
Kilde: AE på baggrund af data fra Økonomi- og Indenrigsministeriet.

For de 10 pct. fattigste i befolkningen vil nulvækst betyde en reduktion i deres forbrug af offentlig service på ca. seks procent af deres disponible indkomst. For de rigeste 10 pct. vil nulvækst imidlertid kun reducere forbruget med ca. $\frac{3}{4}$ procent af deres disponible indkomst. Der er altså tale om en forholdsvis kraftig reduktion af de 10 pct. fattigstes forbrugsmuligheder, mens de 10 pct. rigestes forbrugsmuligheder slet ikke forringes i samme grad. For at opretholde et uændret forbrug af offentlig service kan man således sige, at de 10 pct. fattigste ville være nødt til at bruge omkring seks pct. af deres disponible indkomst på at købe service, mens de rigeste ville kunne nøjes med under en procent.

⊙ For de 10 pct. fattigste i befolkningen vil nulvækst betyde en reduktion i de udvidede forbrugsmuligheder på ca. seks procent

Gruppen af etårs-fattige rammes hårdt af nedskæringerne. Nulvækst vil føre til et reduceret forbrug af offentlig service svarende til omtrent $6\frac{1}{2}$ pct. af den disponible indkomst for de etårsfattige, dvs. personer, som i året har en disponibel indkomst på under halvdelen af medianindkomsten. Til sammenligning vil den rigeste procent af befolkningen opleve en reduktion i deres udvidede forbrugsmuligheder på ca. 0,4 procent. Det fremgår af figur 2.

⊙ Nulvækst reducerer forbrugsmulighederne med ca. $6\frac{1}{2}$ pct. for de økonomisk fattige.

Anm.: Nulvækst i årene frem mod 2020 medfører reducerede udgifter på 20 mia. kr. (2015) svarende til ca. 18,5 mia. kr. (2012). Tilbageskrivningen af de 20 mia. kr. er foretaget med udgangspunkt i Statens generelle pris- og lønstigningsindeks (PL), som oplyst af Moderniseringsstyrelsen på modst.dk. De 18,5 mia. kr. er fordelt med udgangspunkt i fordelingen af de individualiserbare offentlige udgifter (51 pct.) hhv. i en lump-sum fordeling (49 pct.). Af de omtrent 18,5 mia. kr. kan ca. 17,7 mia. kr. fordeles. Knap 0,6 mia. kr. kan henføres til døde og udvandrede, mens lige under 0,3 mia. kr. kan henføres til personer, der ikke betaler skat eller har nogen fast indkomst, eksempelvis børn.

Kilde: AE på baggrund af data fra Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Nulvækst fører derfor til et reduceret forbrug af offentlig service for de fattige, der er mere end 17 gange større end den reduktion, de rigeste oplever, når man sammenholder med den disponible indkomst. De fattige skal altså afsætte en langt større andel af deres disponible indkomst til køb af service, hvis de skal opretholde et uændret forbrug, end hvad de rigeste skal.

⊙ Nulvækst fører til et reduceret forbrug af offentlig service for de fattige, der er mere end 17 gange større end den reduktion, de rigeste oplever

Den fattigste del af befolkningen må betale for nulvækst

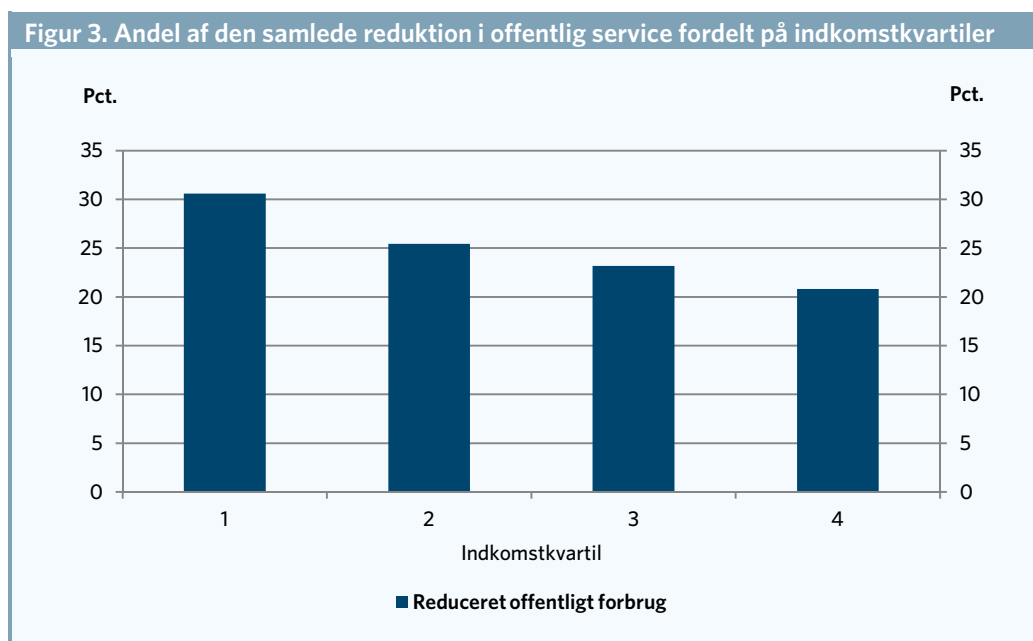
De 20 mia. kroner, som man venter at spare i den offentlige service ved nulvækst, vil primært skulle finansieres af personer i den lave ende af indkomstspektret.

Ser man bort fra den enkeltes disponible indkomst, så er det også i kroner og øre dem med færrest penge, der overvejende kommer til at finansiere besparelsen, der hentes i forbindelse med nulvækst.

Det skyldes, at der er flere personer med lav indkomst som benytter den offentlige service end personer med høj indkomst.

Personer i den fjerdedel af befolkningen med de laveste indkomster bærer således godt 30 pct. af reduktionen i offentlig service, mens den rigeste fjerdedel af befolkningen bærer omkring 20 procent. Det kan ses af figur 3, som viser, hvordan de 20 mia. kroner, som skal spares ved nulvækst, fordeler sig på indkomstkvarterer. Dermed kan man se, hvor stor en del af besparelsen de enkelte indkomstgrupper skal finansiere.

Ⓞ De 25 pct. fattigste af befolkningen bærer godt 30 pct. af nulvækstbesparelsen

Anm.: Nulvækst i årene frem mod 2020 medfører reducerede udgifter på 20 mia. kr. (2015) svarende til ca. 18,5 mia. kr. (2012). Tilbageskrivningen af de 20 mia. kr. er foretaget med udgangspunkt i Statens generelle pris- og lønstigningsindeks (PL), som oplyst af Moderniseringsstyrelsen på modst.dk. De 18,5 mia. kr. er fordelt på indkomstkvarterer med udgangspunkt i fordelingen af de individualiserbare offentlige udgifter (51 pct.) hhv. i en lump-sum fordeling (49 pct.). Indkomstkvartererne er baseret på ækvivalerede disponible indkomster. Af de omtrent 18,5 mia. kr. kan ca. 17,7 mia. kr. fordeles på indkomstkvarterer. Knap 0,6 mia. kr. kan henføres til døde og udvandrede, mens lige under 0,3 mia. kr. kan henføres til personer, der ikke betaler skat eller har nogen fast indkomst, eksempelvis børn.

Kilde: AE på baggrund af data fra Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Hvordan man vælger at bruge de 20 mia. kroner, der spares ved nulvækst, er en politisk beslutning. Hvis nulvækstbesparelsen bruges til lettelser i topskatten, vil dette primært komme de rigeste til gode, da det primært er dem, der betaler topskat. I det tilfælde vil det altså være

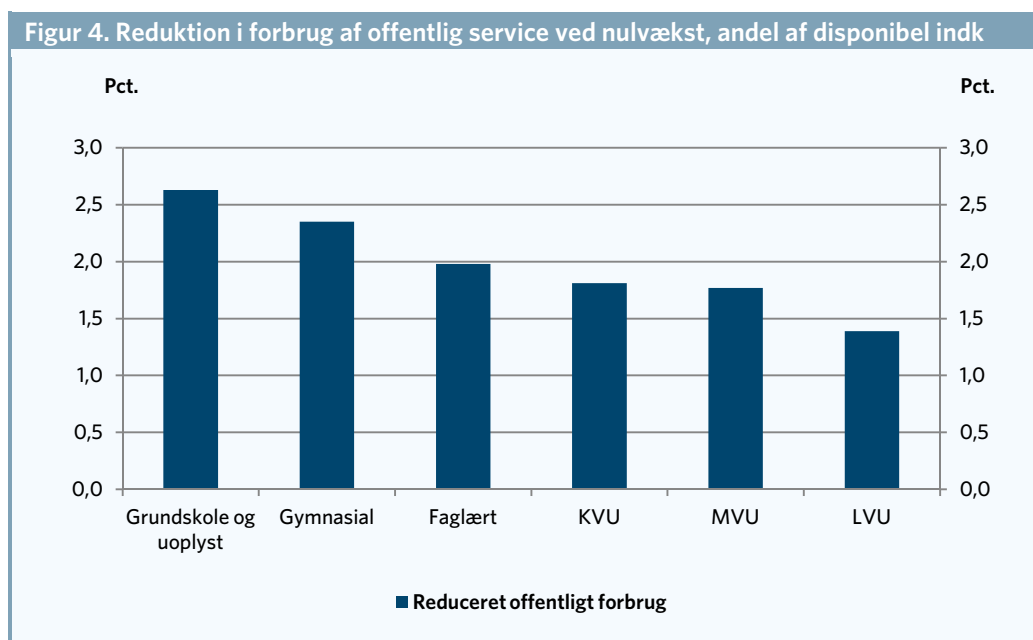
dem med de mindste indkomster, der kommer til at finansiere skattelettelser for dem med de højeste indkomster.

De ufaglærte rammes hårdest

De ufaglærte vil få den største reduktion i forbruget af offentlig service fordelt efter uddannelse, sammenholdt med den disponible indkomst, hvis der gennemføres nulvækst frem mod 2020. De ufaglærte med kun grundskole i bagagen vil således opleve en reduktion i deres forbrug af offentlig service svarende til ca. 2½ pct. af deres disponible indkomst.

⊙ Nulvækst rammer de ufaglærte hårdest

Det skal sammenlignes med en reduktion på under 1½ pct. af den disponible indkomst for personer med en lang videregående uddannelse. Det fremgår af figur 4.

Anm.: Nulvækst i årene frem mod 2020 medfører reducerede udgifter på 20 mia. kr. (2015) svarende til ca. 18,5 mia. kr. (2012). Tilbagekrivningen af de 20 mia. kr. er foretaget med udgangspunkt i Statens generelle pris- og lønstigningsindeks (PL), som oplyst af Moderniseringsstyrelsen på modst.dk. De 18,5 mia. kr. er fordelt på indkomstkvarterer med udgangspunkt i fordelingen af de individualiserbare offentlige udgifter (51 pct.) hhv. i en lump-sum fordeling (49 pct.). Indkomstkvartererne er baseret på ækvivalerede disponible indkomster. Af de omtrent 18,5 mia. kr. kan ca. 17,7 mia. kr. fordeles på indkomstkvarterer. Knap 0,6 mia. kr. kan henføres til døde og udvandrede, mens lige under 0,3 mia. kr. kan henføres til personer, der ikke betaler skat eller har nogen fast indkomst, eksempelvis børn.

Kilde: AE på baggrund af data fra Økonomi- og Indenrigsministeriet.

De ufaglærte skal altså have en betydeligt større del af deres disponible indkomst op af lommen for at betale for den service, der spares væk med nulvækst, end dem med en lang uddannelse skal.

Særligt børn og ældre må holde for

Reduktionen i de udvidede forbrugsmuligheder som følge af nulvækst er betydeligt større for børnefamilier, end den er for familier uden børn. Samtidig rammer nulvækst personer i folkepensionsalderen relativt hårdt. Det skyldes, at børnefamilie og pensionister har et større

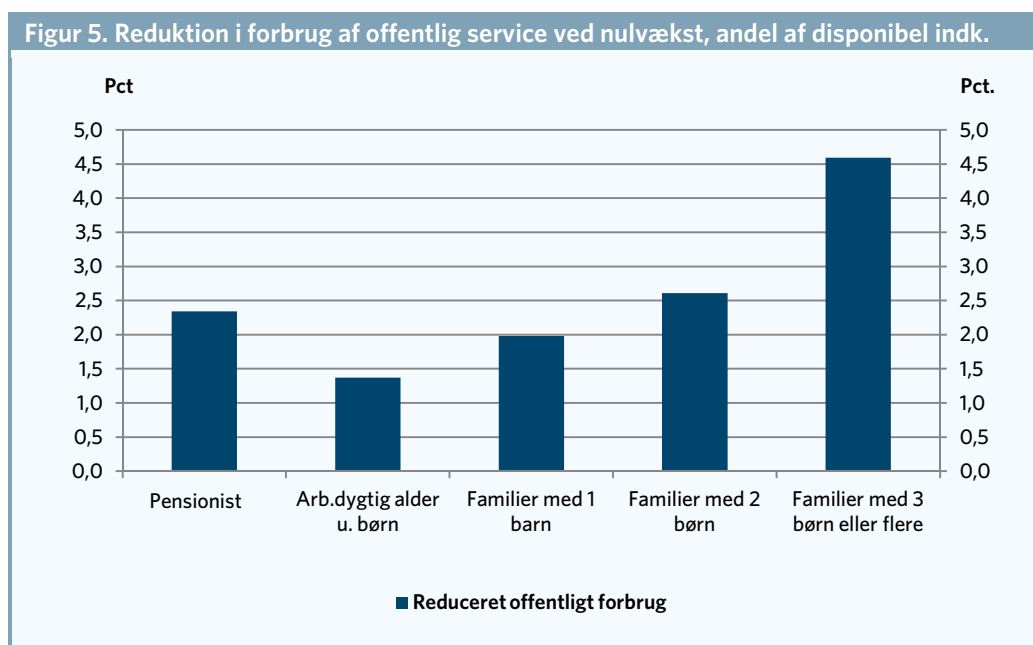
⊙ Nulvækst rammer børnefamilier hårdere end familier uden børn

træk på det offentlige forbrug end familier uden børn. Figur 5 viser reduktionen i forbrug af offentlig service ved nulvækst fordelt på forskellige familietyper.

Nulvækst rammer børnefamiliernes og pensionisternes forbrugsmuligheder hårdest

Som det ses, får familier i den arbejdsdygtige alder uden børn et reduceret forbrug af offentlig service på under 1½ pct. af deres disponible indkomst, mens familier med 2 børn får en reduktion på ca. 2½ pct. af deres disponible indkomst. Dem, der har nået folkepensionsalderen får reduceret deres forbrug af offentlig service med godt 2¼ pct.

⓪ Nulvækst reducerer forbrugsmulighederne for en familie med 2 børn med ca. 2,5 pct.

Anm.: Nulvækst i årene frem mod 2020 medfører reducerede udgifter på 20 mia. kr. (2015) svarende til ca. 18,5 mia. kr. (2012). Tilbagekrivningen af de 20 mia. kr. er foretaget med udgangspunkt i Statens generelle pris- og lønstigningsindeks (PL), som oplyst af Moderniseringsstyrelsen på modst.dk. De 18,5 mia. kr. er fordelt med udgangspunkt i fordelingen af de individualiserbare offentlige udgifter (51 pct.) hhv. i en lump-sum fordeling (49 pct.). Af de omtrent 18,5 mia. kr. kan ca. 17,7 mia. kr. fordeles. Knap 0,6 mia. kr. kan henføres til døde og udvandrede, mens lige under 0,3 mia. kr. kan henføres til personer, der ikke betaler skat eller har nogen fast indkomst, eksempelvis børn.

Kilde: AE på baggrund af data fra Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Nulvækst har en skæv fordeling

Nulvækst vil betyde en mindre offentlig service. Det vil især ramme de grupper, der bruger det offentlige mest. Besparelsen vil især ramme fattige, ufaglærte, ældre og børnefamilier.

⓪ Besparelsen ved nulvækst vil især ramme fattige, ældre og børnefamilier

De 10 pct. fattigste danskere blive ramt mere end syv gange så hårdt som de 10 pct. rigeste, når det ses i forhold til deres disponible indkomst. Det betyder, at de 10 pct. fattigste vil skulle bruge syv gange mere af deres disponible indkomst end de 10 pct. rigeste, hvis de skal opretholde

samme niveau som de har i dag. For de etårfsfattige sammenlignet med de allerrigeste – top 1 pct. – er faktoren 17.

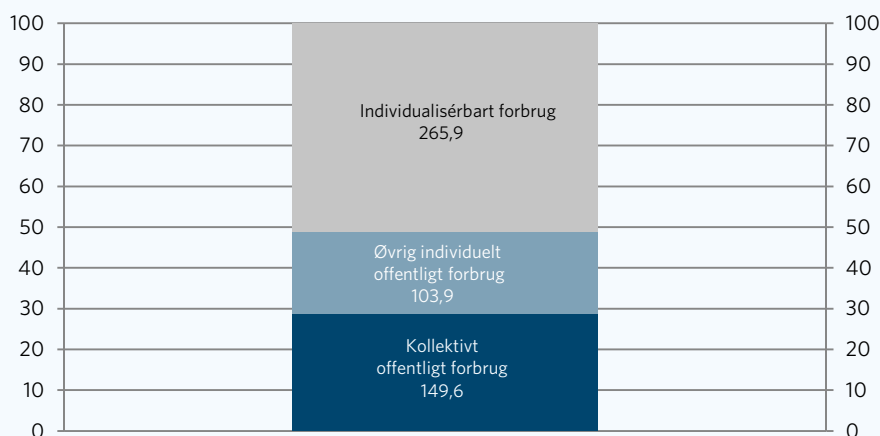
Endelig vil nulvækst gå hårdere ud over pensionister og familier med børn sammenlignet med familier i den arbejdsdygtige alder uden børn.

Metode til beregning af fordelingsvirkningerne af nulvækst i det offentlige forbrug

Ud af det samlede offentlige forbrug på 519,5 mia. kr. årligt er et muligt at udskille 369,8 mia. kr. som såkaldt individuelt offentligt forbrug. Heraf er det muligt at henføre præcist, hvilke personer anvendelsen af de 265,9 mia. kr. knytter sig til. Det gøres på baggrund af administrative registre med oplysninger om eksempelvis hospitalsindlæggelser, hjemmehjælp og daginstitutionspasning. De 265,9 mia. kr. kan kaldes det individualiserbare offentlige forbrug.

De øvrige 103,9 mia. kr. – som ikke kan henføres til specifikke individer – omfatter blandt andet udgifter til kulturtilbud, hvor der ikke centralt registreres, hvilke personer anvendelsen konkret knytter sig til. Resten – knap 150 mia. kr. – anvendes til kollektivt offentligt forbrug, jf. figur B1.

Figur B1. Fordelingen af det offentlige forbrug, 2012 (mia. kr. angivet i søjlen)

Kilde: AE pba. Finansministeriet (2014). Oplysning om revideret metode til beregning af fordelingsvirkninger af ændringer i offentligt forbrug.

Ved opgørelse af, hvem der mere præcist rammes af nulvækst i den offentlige sektor, tages der udgangspunkt i fordelingen af det individualiserbare offentlige forbrug. Samtidig tages der udgangspunkt i fordelingen af de offentlige udgifter mellem individualiserbart forbrug og ikke-individualiserbart forbrug. Det individualiserbare offentlige forbrug på 265,9 mia. kr. udgør 51 pct. af det samlede offentlige forbrug på 519,5 mia. kr. Fordelingsvirkningen af de 51 pct. af reduktionen i det offentlige forbrug tager derfor udgangspunkt i fordelingen af det individualiserbare offentlige forbrug. De øvrige 49 pct. tager udgangspunkt i en lump-sum fordeling, hvor udgifterne fordeles ligeligt på alle personer i befolkningen.

Ved beregningerne sammenholdes med de enkelte gruppers disponible indkomst. Det afspejler, at de ellers ville skulle købe den forbrugte service for at opretholde et uændret forbrug – og en antagelse om, at prisen ville være den samme som den værdi den her opgøres til.

Metoden er parallel til Finansministeriets metode, beskrevet i Finansministeriet (2014). Oplysning om revideret metode til beregning af fordelingsvirkninger af ændringer i offentligt forbrug og som anvendt i FIU 118 (2013-14)

Udgivet af
AE - Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
Reventlovsgade 14, 1. sal
1651 København V.
Telefon: 33 55 77 10
E-mail: ae@ae.dk
www.ae.dk